

KABINET HAVEL - Úsvit v Čechách

cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti

listopad 2008 - listopad 2009

www.usvitvcechach.cz

ČESKÉ HODNOTY - o toleranci, víře, hodnotách a duchovním rozměru českého člověka

17. prosince 2008 21:00 hod. Divadlo Husa na provázku

hosté: Otakar Motejl, Jiří Stránský, Rut Kolínská

moderátorka: Renata Kalenská

Úsvit v Čechách - Diskuse o naší společnosti v letech 1968-1989 očima brněnských vysokoškoláků

V brněnském Divadle Husa na provázku probíhá až do listopadu 2009 cyklus diskusních večerů nazvaný Úsvit v Čechách. Také druhý z večerů, které se uskutečňují jednou měsíčně v rámci projektu Kabinet Havel, vám přiblíží studenti Masarykovy univerzity v Brně.

Věří Češi alespoň v sebe?

Jan Perla - student Masarykovy univerzity - Mediální studia a žurnalistika, Evropská studia

Na jednu stranu kritika české malosti a umělého vyvolávání pocitu křivdy, na straně druhé tvrzení, že český génius není českým člověkem, protože český člověk je malý. I tak vypadala myšlenková rozpolcenost Otakara Motejla na druhé debatě z cyklu Úsvit v Čechách. Mluvit se mělo o toleranci, víře, hodnotách a duchovním rozměru českého člověka. Nakonec se místo o hodnotách a toleranci duchovní mluvílo o hodnotách a toleranci spíše společenské a politické. I do tohoto tématu se totiž dá zakomponovat otázka působení komunistické strany v dnešním demokratickém systému.

Opravdu jsou Češi národem kverulantů a stěžovatelů, jak řekl veřejný ochránce práv Motejl? Podle něj se u nás lidé spravedlnosti domohou, jen ji nedokáží přijmout. „Z práva se vytratily povinnosti,“ stěžuje si. A na nápravu si budeme muset podle Jiřího Stránského ještě chvíli počkat. Minimálně, až do dospělosti doroste generace dětí narozených již mimo komunismus: „Když přednáším na školách, naplňuje mě to optimismem. V české povaze je zakořeněný bolševismus a malost. Tahle generace to může změnit.“

Je to opravdu otázka komunismu, nebo jsou Češi takhle malí odjakživa? Příčí se mi myšlenka, že by bylo vědomí téměř celé společnosti poznamenáno pouhými 40 lety. Dnes je velmi módní házet vše na komunisty. Jak ostatně poznamenali oba pánové, je lehké si říct, že nemohu něčeho dosáhnout a pak to ani nezkusit. „I v době komunismu se dalo žít. Záleželo na tom, jak si to člověk zařídí a co je své svobodě ochoten obětovat,“ přemítal Motejl. I dnes tedy záleží na tom, jestli člověk věří v sebe sama a v to, že něco dokáže. Přesvědčují se o tom lidé na celém světě a platí to i pro nás. Bez ohledu na to, nakolik si myslíme, že je to v naší společnosti možné, nebo ne.

Český člověk prý nevěří ve společnost a v sebe. Nebo alespoň většina českých človíčků. S tím ale polemizovala Rut Kolínská, která již v dnešní generaci rodičů vidí onu občanskou aktivitu a snahu, kterou česká společnost údajně postrádá. A já se ptám, jestli je to jen kapka v moři, která o ničem nevypovídá, nebo jestli je to zárodek oné změny české malosti v českou sebedůvěru. Nemám pocit, že by moji vysokoškolští kolegové studenti měli pocit, že nemohou dosáhnout toho, co chtějí. Tenhle pocit přetrvává pouze v našich rodičích a prarodičích. Že politici nic nedělají a nedá se jim věřit? Nevadí, uděláme si to sami. Právě tento princip je budoucností nejen české společnosti.

V neustálém vracení se k otázce, zda za současný stav může komunismus, je vidět, že se s ním česká společnost ještě nevyrovnala. Ale je tou správnou cestou k vyrovnání neustálé opakování, co nám

komunismus všechno způsobil? Tato debata měla být také o víře. To opravdu nikdo z oné elity národa, která má v rámci Úsvitu v Čechách debatovat, nevěří, že česká společnost může věřit v sebe sama? Že česká společnost nevěří v něco vyššího, je známá věc, ale proč tomu tak je, toho se debata ani nedotkla. Raději se vracela k současné popularitě komunistické strany a exbachaři poslanci Vondruškovi. Ano, mluvilo se o toleranci komunistické strany a víře v politiku, ale je tato víra tou důležitou věcí? Důležité přece je, co lidé sami mohou a co chtějí.

Nemám pocit, že by se debata dostatečně dotkla všech avizovaných témat a otázek. Proti tomu si myslím, že některé věci byly zbytečně opakovány z již proběhnuvších sezení. Když jsme z debaty odcházeli, vyslovil jsem tuto domněnku nahlas. A reakcí mi bylo vyjádření pána odhadem padesátiletého: „Je to pořád stejné, teď i před deseti lety. Neustále se vracíme do minulosti. Tohle nemá cenu a budoucnost.“ To je pro mě důkazem, že i člověk, který komunismus zažil, může myslet na budoucnost a může být znechucen neustálým se vymlouváním na čtyřicet let. Vždyť co je čtyřicet let z pohledu historie?

Ačkoliv tedy, i vzhledem k absenci původně ohlášeného Tomáše Halíka, víra člověka nebyla tématem prosincové debaty, přesto si člověk mohl něco uvědomit, v něco uvěřit. Že existují lidé, kteří věří v sebe sama a v budoucnost.

Když přednáším na školách, naplňuje mě to optimismem. V české povaze je zakořeněný bolševismus a malost. Tahle generace to může změnit.

Cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti probíhá od listopadu 2008 do listopadu 2009. Pořádají jej Masarykova univerzita (MU), Divadlo Husa na provázku a Dialog centrum, o. s., pod patronací Václava Havla a záštitou rektora MU Petra Fialy. Vstup zdarma, vstupenky si lze vyzvednout a rezervovat v pokladně, mail: vstupenky@provazek.cz. Z dalšího programu: Česká žena (21. 1. 2009), Český jazyk (17. 2.), Česká média (17. 3.), Česká podnikavost (17. 3.), Česká krajina (17. 4.), Český muž (17. 5.). Začátky vždy ve 20 hod.

Poznámka: text zveřejněn 22. prosince 2008 v Lidových novinách

http://www.lidovky.cz/veri-cesi-alespon-v-sebe-0sw-/ln_noviny.asp?c=A081222_000041_ln_noviny_sko&klic=229188&mes=081222_0